

Vastgesteld bij raadsbesluit van 25 maart 2004

“RICHTING IN BEWEGING”

Kadernota sportbeleid gemeente Oss

Inhoudsopgave

	Pagina
Inleiding	2
Ontwikkeling beleidskader	2
Sportief Oss	3
Interactieve beleidsontwikkeling	3
Doelstellingen en beleidsthema's	4
Beleidsthema's voor het sportbeleid	5
Thema 1. Instandhouden en versterken van de sportinfrastructuur in de gemeente	5
1.1 De vereniging als bindende organisatie	5
1.2 Meer aandacht voor de ongebonden sporter	5
1.3 Accommodatiebeleid op maat	6
1.4 Subsidie- tariefbeleid	8
1.5 Overleg tussen partners in de sport	8
1.6 Ondersteuning van de sportvrijwilliger	9
Thema 2. Stimuleren sportdeelname	9
2.1 Doelgroepenbeleid	9
2.2 Vraaggericht aanbod (van verenigingen)	10
Thema 3. Sport als maatschappelijk instrument	11
3.1 Gezondheid	11
3.2 Maatschappelijke participatie en sociale cohesie	11
Thema 4. Breedtesport en topsport	12
Overzicht actiepunten	13
Bijlage 1: Trends en sportbeleid	16
Bijlage 2: Inventarisatie sportaccommodaties en sportstimuleringsprojecten	18
Bijlage 3: Interactieve beleidsontwikkeling	21

Inleiding

Sport roept een beeld op van gezondheid, ontspanning, verbondenheid, prestatie en recreatie. Voor veel mensen is het een belangrijke manier van vrije tijdsbesteding, zelfontplooiing en het onderhouden van sociale contacten. Maar het is ook een platform om je individueel of collectief op te onderscheiden en een positief imago aan te ontlenen.

Sport is de laatste jaren zowel qua vorm als maatschappelijke betekenis veelzijdiger geworden. Het sporten in verenigingsverband is niet meer vanzelfsprekend. Steeds vaker kiezen vooral (oudere) volwassenen voor ongeorganiseerde en recreatieve vormen van sport, hetgeen een ander (flexibeler) aanbod van sportvoorzieningen vraagt. Deze trend zal de komende jaren nog versterken door de vergrijzende samenleving. Een ander fenomeen dat opnieuw in de belangstelling staat is de sport als een instrument om maatschappelijke problemen aan te pakken en mensen te stimuleren om (opnieuw) de aansluiting met de maatschappij te zoeken (bijlage 1).

Snelle veranderingen zijn kenmerkend voor deze tijd. Het gemeentelijke sportbeleid moet zo worden ingericht dat het inspeelt op en sturing geeft aan structurele veranderingen op dit beleidsterrein. De centrale doelstelling is daarbij een groot en breed sportbereik onder de inwoners van de gemeente Oss.

Ontwikkeling beleidskader

Het sportbeleid van de gemeente Oss richtte zich tot midden jaren tachtig vooral op het bieden van accommodaties en het verstrekken van subsidies. Zowel voor de binnen- als buitensport zijn vele voorzieningen tot stand gebracht. Door verenigingen te subsidiëren voor jeugdleden en kadervorming zijn voorwaarden gecreëerd voor een degelijk sportaanbod. In 1980 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een sportstimuleringsbeleid voor specifieke doelgroepen. In de nota "Sportstimulering Oss 1985-1989" kreeg dit beleid verder gestalte. De gemeente onderstreepte daarmee het belang van de sport als welzijnsinstrument. Mede in verband met de invoering van de landelijke Breedtesportimpuls in 1999 is dit beleid geïntensiveerd. Naast verenigingsondersteuning en sportstimulering worden de mogelijkheden om sport in te zetten bij het oplossen van maatschappelijke knelpunten steeds meer onderkend.

Een samenhangende visie op de sport en belendende beleidsvelden in de gemeente ontbrak vooralsnog. Door middel van de kadernotitie Sport geven wij hier vorm en richting aan. De kadernotitie brengt in beeld welke doelen wij nastreven, welke voorzieningen er zijn en waar overlap en lacunes zitten.

De kadernotitie is in discussie en overleg met betrokkenen vormgegeven. Na vaststelling door de raad zal de kadernotitie als basisstuk dienen, waaruit concrete voorstellen voor uitvoeringsprogramma's voortkomen. De uitvoeringsprogramma's worden vervolgens in de vorm van offertes voor een integrale afweging aan de raad voorgelegd. Wordt een offerte in de raad aangenomen, dan worden de bijbehorende financiële middelen beschikbaar gesteld.

Sportief Oss

Het lokale sportbeleid heeft Oss een heel behoorlijk stelsel van sportaccommodaties opgeleverd. De meest opvallende voorzieningen zijn sportpark Rusheuvel, 16 grotere en kleinere sportparken, het Golfbad, het TOP-Oss stadion, 2 motorsportterreinen, 4 sporthallen, 2 sportzalen en 9 gymnastiekzalen. Van deze accommodaties maken ongeveer 120 verenigingen in 47 verschillende sporttakken gebruik, variërend van atletiek tot zwemmen, en van motorcross tot jeu de boules.

Vanaf 2001 participeert de gemeente Oss in de Breedtesportimpuls van het ministerie van VWS. Projecten die in dit kader worden ondernomen zijn gericht op allochtonen, ouderen, sportkader, minder validen, (leerlingen in) basis- en voortgezet onderwijs, buitenschoolse opvang, tennis en wijk sport. Met name particuliere organisaties hebben ingespeeld op de belangstelling voor nieuwe vormen van sportbeoefening. Zij hebben bovenal oog gehad voor de toegenomen behoefte aan ongebonden sporten zoals fitness, aerobics, skiën en squash. De gemeente Oss telt 8 particuliere sportscholen en 1 skischool/skibaan. Een inventarisatie van de sportvoorzieningen en sportstimuleringsprojecten in de gemeente Oss is als bijlage 2 toegevoegd.

De inwoners van de gemeente Oss zijn in vergelijking met de rest van Nederland gemiddeld sportief: ongeveer 60% neemt deel aan sportactiviteiten. Van de mensen die aan sport doen is een ruime meerderheid daar minimaal 1 keer per week en voornamelijk in georganiseerd verband mee bezig. Sporten bij een vereniging is daarbij veruit favoriet.

Interactieve beleidsontwikkeling

Door het doen van onderzoek en het voeren van gesprekken met sporters, sportkader en andere betrokkenen is meer inzicht verkregen in wat nuttig en nodig is voor de sport. Bovendien is zo draagvlak verworven voor het te voeren gemeentelijk beleid. Dit is op verschillende manieren gebeurd:

- Een onderzoek naar het consumentengedrag met betrekking tot sport in de gemeente Oss. Door middel van een schriftelijke enquête onder de inwoners van Oss en interviews met een selectie van sportkader is het sportgedrag in beeld gebracht en zijn indicaties verkregen van wat er op dit gebied leeft.
- Een klankbordgroep van personen uit de kring van sportverenigingen en de gemeentelijke organisatie heeft tijdens een aantal bijeenkomsten op persoonlijke titel gediscussieerd over wat van belang is voor de sport. Dit is uitgemond in een overzicht thema's en doelstellingen voor het te voeren sportbeleid.
- Met de doelgroepen jeugd en (jonge) allochtonen is apart gesproken over wat zij terug willen zien in de gemeentelijke sportplannen en wat de gemeente zeker niet moet doen. Een bijeenkomst voor commerciële sportaanbieders is wegens gebrek aan belangstelling niet doorgegaan.
- In een openbare discussieavond voor verenigingen, ongebonden sporters, sportaanbieders en andere belangstellenden is gesproken over welke beleidsmaatregelen op sportgebied genomen zouden moeten worden. Aan de hand van de thema's sportstimulering, verenigingsondersteuning en de relatie tussen topsport en breedtesport is een lijst met actiepunten samengesteld.

Meer informatie over de opzet, deelname, verslaggeving en resultaten hierover is opgenomen in bijlage 3.

Doelstellingen en beleidsthema's

De centrale doelstelling van het sportbeleid is een groot en breed sportbereik onder de inwoners van de gemeente Oss. Naast een doel op zich is sport een middel voor vergroting van maatschappelijke betrokkenheid, gezondheid en persoonlijke vorming en ontwikkeling. Dit willen wij bereiken door voorwaarden te scheppen en gericht het sporten te stimuleren. Naast het van gemeentewege bieden van goede voorzieningen en activiteiten zijn de sportverenigingen daarin een onmisbaar onderdeel. Zij kunnen blijven rekenen op gemeentelijke ondersteuning. Commerciële sportaanbieders nemen inmiddels een groot deel van het sportaanbod voor hun rekening. Daar waar sportverenigingen (en gemeente) het sportaanbod niet kunnen verbreden of kwalitatief versterken gaat de gemeente zich in randvoorwaardelijke zin actief bemoeien met het commercieel sportaanbod, bijvoorbeeld in het bedrijfsvestigingsbeleid.

Uit deze doelstellingen en de gevolgde interactieve werkwijze zijn enkele belangrijke thema's naar voren gekomen voor onze visie op het sportbeleid. Deze thema's vormen de grondslag voor de kaders voor het gemeentelijke sportbeleid voor de komende jaren. Concretisering hiervan gebeurt in beleidsmaatregelen en actiepunten die nu en in de toekomst benoemd, uitgewerkt en uitgevoerd worden.

De thema's zijn respectievelijk:

1. Instandhouden en versterken van de sportinfrastructuur in de gemeente.
2. Stimuleren sportdeelname
3. Sport als maatschappelijk instrument
4. Breedtesport en topsport

Beleidsthema's voor het sportbeleid

Thema 1. Instandhouden en versterken van de sportinfrastructuur in de gemeente

1.1 De vereniging als bindende organisatie

In de gemeente Oss wordt veel gesport in verenigingsverband. Verenigingen organiseren met een groot aantal vrijwilligers competities, trainingen en toernooien onder deskundige (bestuurs-) begeleiding tegen relatief geringe kosten. Verder zijn veel verenigingen actief betrokken bij de uitvoering van gemeentelijke sportstimuleringsprojecten. Zij vormen daarmee de ruggengraat van de sportinfrastructuur. Behoud en ondersteuning van verenigingen blijven voor de gemeente belangrijke aandachtspunten die zichtbaar moeten zijn in het beleid. Voor kleine kernen geldt dit in versterkte mate gezien de meerwaarde van verenigingen voor de sociale cohesie in kleine gemeenschappen. Binnen het kleine kernenbeleid zal expliciete aandacht voor (sport)verenigingen zijn. Verder vervult het Vrijwilligersteunpunt een prominente rol in de actieve ondersteuning van verenigingen.

Actiepunt 1.1.1

Het subsidie-, accommodatie- en tarievenbeleid (zie ook hieronder) en het beleid voor kleine kernen zal worden herijkt op het maatschappelijk belang van sportverenigingen en in overeenstemming worden gebracht met de beleidsuitgangspunten.

Start: 2004

Actiepunt 1.1.2

Actieve ondersteuning van sportverenigingen maakt onderdeel uit van de projectopdracht van het Vrijwilligersteunpunt Oss.

Start: 2003

1.2 Meer aandacht voor de ongebonden sporter

Steeds vaker kiezen vooral (oudere) volwassenen voor ongeorganiseerde en recreatieve vormen van sport, hetgeen een flexibeler aanbod van sportvoorzieningen vraagt. Deze trend zal de komende jaren nog versterken door de vergrijzende samenleving. Ook voor de (weer) beginnende sporter zijn niet-competitieve sporten favoriet. Jeugdigen geven aan vooral vrij toegankelijke sportvoorzieningen in de eigen woonomgeving op prijs te stellen.

Commerciële sportaanbieders voorzien voor een belangrijk deel in deze nieuwe behoeften. Daar waar maatschappelijke behoeften niet of onvoldoende door het particulier initiatief worden opgepikt speelt de gemeente via het recreatiebeleid hierop in (bijv. wandel- en fietsroutes, skatevoorzieningen, trapveldjes, pleintjes). Als sportverenigingen (en gemeente) het sportaanbod niet kunnen verbreden of kwalitatief versterken gaat de gemeente zich in randvoorwaardelijke zin actief bemoeien met het commercieel sportaanbod, bijvoorbeeld in het bedrijfsvestigingsbeleid.

Recreatief ingestelde (oudere) sporters kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het voortbestaan en de groei van sportverenigingen; niet alleen als lid maar ook als vrijwilliger. Verenigingen staan weliswaar open voor deze groepen maar hebben hier niet altijd een aanpak en aanbod voor ontwikkeld. Verenigingen worden gewezen op de mogelijkheid om naast de respectievelijke sportkoepels, via het Vrijwilligerssteunpunt Oss ondersteund te worden.

Actiepunt 1.2.1

Daar waar het aanbod voor de ongebonden sporter niet of onvoldoende door het particulier initiatief wordt ingevuld, speelt de gemeente hier via haar recreatiebeleid op in. Behoeft en aanbod van openbare sport- en speelvoorzieningen in de wijk worden meegenomen in de evaluatie van het speelruimtebeleid.

Start: 2004

Als sportverenigingen (en gemeente) het sportaanbod niet kunnen verbreden of kwalitatief versterken gaat de gemeente zich in randvoorwaardelijke zin actief bemoeien met het commercieel sportaanbod.

Start: 2005

Actiepunt 1.2.2

Het Vrijwilligerssteunpunt ondersteunt op verzoek verenigingen bij het ontwikkelen van een aanbod voor de recreatieve sporter.

Start: 2002

1.3 Accommodatiebeleid op maat

Een goed accommodatiebeleid is een randvoorwaarde voor een aantrekkelijk sportklimaat. De gemeente wil sportaccommodaties bieden die aansluiten bij de vraag, maar tevens doelmatig en effectief worden benut. Door voorzieningen te centraliseren is een breed aanbod gecreëerd waar veel sporten beoefend kunnen worden. De keerzijde hiervan is dat de bereikbaarheid van sportvoorzieningen soms is afgenomen. Zo vormt de afstand tussen school en gymaccommodatie voor enkele scholen een probleem, ondanks dat de afstand binnen de door ons gestelde normen blijft. De clustering van andersoortige voorzieningen zoals bijvoorbeeld gebeurt bij de horizonscholen, kan hierop een antwoord bieden.

Uit het gehouden sportonderzoek blijkt dat de gemiddelde gebruiker tevreden is over de kwaliteit, hoeveelheid en bereikbaarheid van gemeentelijke en particuliere sportvoorzieningen. Tegelijkertijd wordt vanuit het onderwijs, en sportverenigingen aangegeven dat zij knelpunten ervaren in de capaciteit en bereikbaarheid van accommodaties. Binnen zowel het basis- als het voortgezet onderwijs is de ruimte voor het gymonderwijs, deels met tijdelijke maatregelen, maximaal ingevuld. De leerlingenprognoses tonen aan dat deze behoefte voor de middellange termijn minimaal op dit niveau blijft. In samenhang met het integraal onderwijshuisvestingsbeleid zullen maatregelen worden ontwikkeld om de knelpunten binnen het gymonderwijs op te lossen. Daarbij zullen ook de

mogelijkheden worden onderzocht van medegebruik van verenigingsaccommodaties en de invulling van ruimtebehoeften bij de breedtesport.

De accommodatieproblemen binnen de breedtesport zijn wisselend in aard en omvang. Bij de zaalsporten is een krapte vooral tijdens piekuren (tussen 18.00 en 21.00 uur) merkbaar. De gemiddelde bezettingsgraad van de sporthallen en –zalen ligt hier echter rond de 65%. Over de totale gemeente bezien kan worden gesproken van een toereikende capaciteit. Tussen de accommodaties onderling bestaan echter grote verschillen in bezetting. Sporthal Mondriaan in Oss-zuid heeft bijvoorbeeld over 2002 een bezetting van gemiddeld 79% terwijl sportzaal De Berchplaets op 45% blijft steken. Dit kan erop duiden dat de spreiding van voorzieningen niet (meer) in evenwicht is of het gebodene onvoldoende aansluit bij de vraag. In samenhang met de aanpak van de knelpunten bij het gymonderwijs zal worden onderzocht in hoeverre aanpassing van het accommodatieaanbod voor de zaalsporten wenselijk is.

Voor de verenigingen die gebruik maken van het Golfbad zit er een spanning tussen de behoeften van de recreatieve en de sportieve zwemmer. Dit manifesteert zich met name in de capaciteit en de temperatuur van het zwemwater. Het verenigingszwemmen kan zich hierdoor niet optimaal ontplooiën, terwijl de maatschappelijke vraag wel aanwezig is. Een uitbreiding van zwemvoorzieningen achten wij op dit moment niet haalbaar. Gestreefd wordt om binnen bestaande accommodaties de mogelijkheden voor het verenigingszwemmen te verruimen.

De overdracht van beheer- en onderhoudtaken aan buitensportverenigingen heeft de gebruikstarieven gematigd gehouden en de verenigingen meer vrijheden gegeven. Over het algemeen gaan verenigingen hier goed mee om. In enkele gevallen is dit echter ten koste gegaan van het gewenste onderhoudsniveau van accommodaties. Bovendien lopen verenigingen tegen de grenzen aan van wat op dit vlak met vrijwilligerswerk bereikt kan worden. Toezicht op en handhaving van het groot onderhoud van accommodaties zal in overleg met verenigingen op punten worden aangescherpt. De inzet is om dit binnen de ruimte die de bestaande overeenkomsten bieden te regelen. Kunstgrasvelden zijn bij verschillende veldsporten algemeen geaccepteerd. Inmiddels lijkt zich deze ontwikkeling ook bij de voetbalsport door te zetten. Waren er voorheen ook belangrijke technische bezwaren, inmiddels zijn primair de hoge investeringskosten een obstakel voor een snellere groei van het aantal kunstgrasvelden. In bepaalde gevallen kan de keuze voor kunstgras echter een goed alternatief zijn bij de oplossing van accommodatieproblemen, aangezien deze velden aanmerkelijk intensiever gebruikt kunnen worden. Bij de aanpak hiervan zal de optie van kunstgras standaard in beeld worden gebracht.

Deze en andere redenen zijn aanleiding om het huidige accommodatiebeleid te herijken en daar waar nodig aan te passen.

Actiepunt 1.3

Het accommodatiebeleid zal worden herijkt en daar waar nodig aangepast. Specifiek wordt hierin aandacht besteed aan:

- *Gymaccommodatiebeleid in samenhang met het onderwijs huisvestingsbeleid en breedtesport;*
- *Overdekte watersport;*
- *Het privatiseringsbeleid van buitensportaccommodaties;*
- *Introductie kunstgras bij voetbalaccommodaties.*

Start: 2004

1.4 Subsidie- en tariefbeleid.

De gemeente investeert direct in de sportinfrastructuur door niet-kostendekkende tarieven te hanteren voor het gebruik van sportaccommodaties. Daarbij wordt het principe gehanteerd van een gelijke bijdrage per sporter voor het gebruik van een accommodatie, ongeacht de tak van sport. Door de grote onderlinge verschillen tussen de sporten komt dit principe in de praktijk onvoldoende uit de verf. In vergelijking met andere gemeenten legt de gemeente Oss meer nadruk op indirecte subsidiëring (via gebruikstarieven) dan op directe subsidiëring van verenigingen. Door een meer op doelgroepen en verenigingen gericht subsidie- en tariefbeleid te ontwikkelen kan effectiever worden gestuurd op maatschappelijke doelen. Daarbinnen is stimulering van de jeugdsport een beleidsdoel met prioriteit. Vanuit dit vertrekpunt zal het bestaande beleid worden heroverwogen.

Actiepunt 1.4

Het subsidie- en tariefbeleid zal worden herijkt op het maatschappelijk belang van sportverenigingen en in overeenstemming gebracht met de beleidsuitgangspunten.

Start: 2004

1.5 Overleg tussen partners in de sport

De maatschappelijke betekenis van sport strekt zich verder uit dan het sporten op zich. Ook zaken als ruimtelijke ordening, gezondheidszorg, onderwijs en maatschappelijke participatie manifesteren zich hier. Een overkoepelend platform bestaat echter niet, terwijl voor een goede voorbereiding en uitvoering van het gemeentelijk brede (sport)beleid afstemming en samenwerking tussen de verschillende partners veel voordelen heeft. Aansluitend bij de ontwikkeling van de toekomstvisie voor de gemeente Oss, onderzoeken wij de wenselijkheid van een onafhankelijke adviesraad die de gemeente op hoofdlijnen moet adviseren over het te voeren beleid binnen de sociale visie. De voor het sportbeleid belangrijke onderwerpen zullen dan door deze adviesraad worden meegenomen. Voor de inkleuring van deze grote beleidskaders kan een sportgebruikersoverleg met een vooral belangenbehartigende functie waardevol zijn. Operationele kwesties worden op ambtelijk niveau

afgehandeld. De gemeente zal het initiatief nemen om draagvlak te zoeken voor de realisering van dergelijke overlegvormen.

Actiepunt 1.5

Bij de vormgeving van de toekomstvisie voor de gemeente Oss zal de wenselijkheid van een onafhankelijke adviesraad voor de sociale visie en een sportgebruikersoverleg worden onderzocht.

Start: 2005

1.6 Ondersteuning van de (sport)vrijwilliger

Sportverenigingen worden gedragen door vrijwilligers. Het blijkt echter steeds moeilijker te zijn om vrijwilligers te vinden voor verenigingswerkzaamheden. Ook vormen de veelheid en diversiteit van wettelijke eisen en normen een steeds grotere belasting voor het vrijwilligerswerk. Binnen de kaders van het vrijwilligersbeleid wordt specifiek ingezet op het oplossen van deze problematiek. Het vrijwilligerssteunpunt krijgt hierin een cruciale taak. Samen met verenigingen zal de aanpak op dit vlak worden bepaald.

Actiepunt 1.6

Ondersteuning van de sportvrijwilliger verloopt binnen de kaders van het vrijwilligersbeleid. Het vrijwilligerssteunpunt heeft als taak dit samen met de verenigingen op te pakken.

Start: 2003

Thema 2. Stimuleren sportdeelname

2.1 Doelgroepenbeleid

De gemeente wil blijven bevorderen dat zoveel mogelijk inwoners uit alle lagen van de bevolking gaan sporten. Groepen die verhoudingsgewijs minder sporten of voor wie sport om andere redenen nuttig is, krijgen bijzondere aandacht binnen het projectplan voor sportstimulering. Het programma richt zich op ouderen, minder validen en chronisch zieken, (leerlingen in) basis- en voortgezet onderwijs en allochtonen. Daarnaast worden voor de ontwikkeling van sportkader, het stimuleren van sport in de buitenschoolse opvang en sport in de wijk projecten uitgevoerd. Het projectplan loopt tot 2006. Op basis van de uitkomsten van de eindevaluatie wordt bezien in welke vorm de sportstimuleringsactiviteiten worden voortgezet. De voorlopige ervaringen van de afzonderlijke sportstimuleringsprojecten zijn positief qua aanbod en bereik, maar sluiten niet altijd goed aan bij ontwikkelingen bij aanpalende beleidsterreinen zoals jeugdbeleid. Binnenkort komt een tussentijdse evaluatie beschikbaar, die hierin meer inzicht zal bieden.

Van de doelgroepen van het sportstimuleringsbeleid is de jeugd een doelgroep waar bijzondere aandacht naar uit blijft gaan. Daar wordt immers de basis gelegd voor sportief gedrag. In afstemming met het integraal jeugdbeleid zal gestart worden met de ontwikkeling van een jeugdsportbeleid. Sportverenigingen bieden een uitstekend kader voor jeugdsport met een toegevoegde maatschappelijke waarde. Naast een sportstimulerende functie heeft de vereniging ook een sociale en vormende rol. In het gemeentelijk subsidiebeleid zal stimulering van de jeugdsport in verenigingsverband meer nadruk krijgen.

Actiepunt 2.1.1

Het sportstimuleringsbeleid wordt voortgezet.

*Start: - Tussentijdse evaluatie 2003/2004
- Eindevaluatie 2006*

Actiepunt 2.1.2

Binnen de doelgroepen van het sportstimuleringsbeleid neemt de jeugd een bijzondere plaats in. In afstemming met het integraal jeugdbeleid wordt een jeugdsportbeleid ontwikkeld.

Start: 2005

Actiepunt 2.1.3

Stimulering van de jeugdsport in verenigingsverband krijgt in het subsidiebeleid meer gewicht.

Start: 2004

2.2 Vraaggericht aanbod (van verenigingen)

Mensen willen flexibeler gebruik kunnen maken van sportmogelijkheden, op momenten dat het hen uitkomt en zonder allerlei verplichtingen van competitiesport in verenigingsverband. In deze behoefte wordt vooral door commerciële sportaanbieders voorzien. Ook voor verenigingen kunnen deze zogenoemde sportconsumenten een interessante doelgroep zijn (voortbestaan en groei). Gezien de meerwaarde die wij toekennen aan sportverenigingen hebben wij het Vrijwilligerssteunpunt als taak meegegeven om verenigingen desgevraagd (en eventueel in samenwerking met sportbonden) te ondersteunen bij het ontwikkelen van een vraaggericht aanbod.

Actiepunt 2.2

Het Vrijwilligerssteunpunt ondersteunt verenigingen bij het ontwikkelen van een vraaggericht sport (en flexibel) aanbod.

Start: 2003

Thema 3. Sport als maatschappelijk instrument

De betekenis van sport heeft zich verbreed van een zinvolle vrije tijdsbesteding tot een instrument om maatschappelijke problemen aan te pakken en mensen te stimuleren om (opnieuw) de aansluiting met de maatschappij te zoeken.

3.1 Gezondheid

Sport en beweging hebben een positieve invloed op de gezondheid en het welzijn van mensen. Landelijk onderzoek wijst uit dat Nederlanders steeds minder bewegen. Omdat gezondheid niet alleen een persoonlijk, maar ook een maatschappelijk belang dient, ligt hierin een taak voor de overheid. Deze zien wij vooral in het bieden van een toegankelijk sport- en bewegingsaanbod en het gericht stimuleren en informeren van (risico)groepen. De gemeente Oss voert een actief sportstimuleringsbeleid voor mensen die om gezondheidsredenen meer zouden moeten bewegen. Dit beleid ontwikkelt zich zelfstandig en met oog voor maatschappelijke behoeften. Door de samenhang met het zorgbeleid te versterken zal het effect worden vergroot.

Actiepunt 3.1

De inzet van sport als instrument voor gezondheidsbevordering krijgt gestalte in het sportstimuleringsbeleid. De samenhang met het zorgbeleid wordt versterkt.

Start: 2005

3.2 Maatschappelijke participatie en sociale cohesie

Sport activeert mensen letterlijk en figuurlijk. In die zin is het een sterk instrument om mensen te motiveren (opnieuw) aansluiting te zoeken met de maatschappij. Dit geldt bijvoorbeeld voor kwetsbare groepen jongeren, sociaal geïsoleerde ouderen en allochtone inwoners. Doordat sport een laagdrempelige activiteit is ligt deze in principe binnen ieders handbereik. De kansen die sport biedt bij achterstandbestrijding en versterking en/of behoud van de sociale cohesie in wijken en kerkdorpen krijgt onder andere gestalte in het sportstimuleringsbeleid. Verder zijn wij voornemens om vanuit het vrijwilligers- en sociale activeringsbeleid een aanpak te ontwikkelen voor de maatschappelijke participatie van mensen met een uitkering. De mogelijkheden die binnen sportinstellingen en – verenigingen aanwezig zijn worden daarin meegenomen. De betekenis van verenigingen voor de leefbaarheid in de kleine kernen zal bovendien tot uitdrukking komen in het kleine kernenbeleid.

Actiepunt 3.2

De inzet van sport als instrument voor sociale activering krijgt gestalte in het vrijwilligers- en sociale activeringsbeleid.

Start 2005

Thema 4. Breedtesport en topsport

Breedtesport heeft geen sluitende definitie. In zijn algemeenheid wordt onder breedtesport alle sport behalve topsport verstaan. De gemeente Oss stelt zich voor breedtesport als doel:

Het van gemeentewege creëren van goede voorwaarden voor sportbeoefening waardoor participatie, betrokkenheid en verantwoordelijkheid van inwoners van de gemeente Oss, sportverenigingen e.d. toenemen en nieuwe initiatieven tot bloei komen.

De kracht van de gemeente Oss ligt vooral in de breedtesport. Vergeleken met andere gemeenten heeft Oss een gevarieerd sportaanbod en een rijk verenigingsleven. Hier komen de talenten tot ontwikkeling die de opstap naar topsport kunnen maken. Breedtesport blijft de rode draad van het gemeentelijk sportbeleid. De ontwikkeling van (amateur)topsport is de verantwoordelijkheid van de sportbonden, direct betrokkenen (sporters, ouders, verenigingen) en bedrijfsleven/sponsors.

Topsport heeft een sterk imago; topsporters hebben een grote voorbeeldfunctie. Topsport heeft daarmee een grote promotionele waarde die ook de uitstraling van de gemeente Oss ten goede kan komen. Dit aspect wordt meegenomen in de in ontwikkeling zijnde beleidsnotitie over de promotie van de gemeente Oss.

Actiepunt 4

Breedtesport is en blijft de rode draad van het gemeentelijke sportbeleid. De ontwikkeling van (amateur)topsport is de verantwoordelijkheid van de sportbonden, direct betrokkenen (sporters, ouders, verenigingen) en bedrijfsleven/sponsors.

De promotionele waarde van (top)sport komt tot uitdrukking in de beleidsnotitie over de promotie van de gemeente Oss.

Start: 2004

Overzicht actiepunten

Actiepunt	Omschrijving	Start
1	Instandhouden en versterken van de sportinfrastructuur	
1.1	De vereniging als bindende organisatie	
1.1.1	Het subsidie- accommodatie-, en tarievenbeleid en het beleid voor kleine kernen zal worden herijkt op het maatschappelijk belang van sportverenigingen en in overeenstemming worden gebracht met de beleidsuitgangspunten.	2004
1.1.2	Actieve ondersteuning van sportverenigingen maakt onderdeel uit van de projectopdracht van het Vrijwilligersteunpunt Oss.	2003
1.2	Aandacht voor de ongebonden sporter	
1.2.1	Daar waar het aanbod voor de ongebonden sporter niet of onvoldoende door het particulier initiatief wordt ingevuld, speelt de gemeente hier via haar recreatiebeleid op in. Behoeft en aanbod van openbare sport- en speelvoorzieningen in de wijk worden meegenomen in de evaluatie van het speelruimtebeleid. Als sportverenigingen (en gemeente) het sportaanbod niet kunnen verbreden of kwalitatief versterken gaat de gemeente zich in randvoorwaardelijke zin actief bemoeien met het commercieel sportaanbod.	2004 2005
1.2.2	Het Vrijwilligerssteunpunt Oss heeft als taak verenigingen te ondersteunen bij het ontwikkelen van een aanbod voor de recreatieve sporter.	2003
1.3	Accommodatiebeleid op maat	
	Het sportaccommodatiebeleid wordt herijkt en daar waar nodig aangepast. Specifiek wordt hierin aandacht besteed aan: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gymaccommodatiebeleid in samenhang met het onderwijs huisvestingsbeleid en breedtesport; ▪ Overdekte watersport; ▪ Het privatiseringsbeleid van buitensportaccommodaties; ▪ Introductie kunstgras bij voetbalaccommodaties. 	2004
1.4	Subsidie- en tariefbeleid	
	Het subsidie- en tariefbeleid zal worden herijkt op het maatschappelijk belang van sportverenigingen en in overeenstemming gebracht met de beleidsuitgangspunten.	2004

1.5	Overleg tussen partners in de sport Bij de vormgeving van de toekomstvisie voor de gemeente Oss zal de wenselijkheid van een onafhankelijke adviesraad voor de sociale visie en een sportgebruikersoverleg worden onderzocht.	2005
1.6	Ondersteuning van de sportvrijwilliger Ondersteuning van de sportvrijwilliger verloopt binnen de kaders van het vrijwilligersbeleid. Het vrijwilligerssteunpunt heeft als taak dit samen met de verenigingen op te pakken.	2003
2	Stimuleren sportdeelname	
2.1	Doelgroepenbeleid	
2.1.1	Het sportstimuleringsbeleid wordt voortgezet. - Tussentijdse evaluatie - Eindevaluatie	2003/2004 2006
2.1.2	Binnen de doelgroepen van het sportstimuleringsbeleid neemt de jeugd een bijzondere plaats in. In afstemming met het integraal jeugdbeleid wordt een jeugdsportbeleid ontwikkeld.	2005
2.1.3	Stimulering van de jeugdsport in verenigingsverband krijgt in het subsidiebeleid meer gewicht.	2004
2.2	Vraaggericht aanbod van verenigingen Het Vrijwilligerssteunpunt heeft als taak verenigingen te ondersteunen bij het ontwikkelen van een vraaggericht sport (en flexibel) aanbod.	2003
3	Sport als maatschappelijk instrument	
3.1	Gezondheid De inzet van sport als instrument voor gezondheidsbevordering krijgt gestalte in het sportstimuleringsbeleid. De samenhang met het zorgbeleid wordt versterkt.	2005
3.2	Maatschappelijke activering en sociale cohesie De inzet van sport als instrument voor sociale activering krijgt gestalte in het vrijwilligers- en sociale activeringsbeleid.	2005

4	Breedtesport en topsport	
4.1	<p>Breedtesport en topsport</p> <p>Breedtesport is en blijft de rode draad van het gemeentelijke sportbeleid. De ontwikkeling van (amateur)topsport is de verantwoordelijkheid van de sportbonden, direct betrokkenen (sporters, ouders, verenigingen) en bedrijfsleven/sponsors. De promotionele waarde van (top)sport komt tot uitdrukking in de beleidsnotitie over de promotie van de gemeente Oss.</p>	2004

Bijlage 1: Trends en sportbeleid

3.1. Trends in sportdeelname

Uit trendonderzoeken van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) tussen 1979 en 1999 blijkt dat sportdeelname ook na 1995 is gestegen tot 65 procent van de 6 tot 79-jarigen, maar de grote groei is eruit. Het Centraal Bureau voor de Statistiek komt uit op een gemiddelde sportparticipatie uit van 55 procent in 2002. Dit cijfer is vanaf 1997 min of meer constant gebleven. Het verschil wordt verklaard door de gehanteerde definitie van sportparticipatie.

Een groter deel van de sporters is gaan deelnemen aan twee of meer sporten, maar het aandeel sporters dat wekelijks sport daalt. Ten opzichte van 1995 groeien alleen de solosporten (sporten waarvoor buiten de competities geen directe tegenstander is vereist). Dit komt vooral door sporten als fitness/aerobics en skeeleren/skaten. Het volgen van sport via de media en het live bijwonen van sport zijn na 1995 minder populair geworden. Een andere belangrijke ontwikkeling is dat het aandeel sporters dat lid is van een sportvereniging daalde evenals het aandeel sporters dat deelneemt aan competities of trainingen en het aandeel dat gebruik maakt van sportaccommodaties.

Nog altijd sporten jongeren tot 20 jaar het meest intensief, zijn het vaakst lid van een sportvereniging en nemen het meest deel aan competities. Tussen 1995 en 1999 is de sportdeelname onder jongeren met 2 tot 3 procent gestegen evenals het aandeel jongeren dat meerdere sporten beoefent. Wel was sprake van een dalende verenigingsgraad onder jongeren.

Het werkende deel van de bevolking laat een ander beeld zien. De sportdeelname onder deze groep is niet toegenomen en de intensiteit van de sportdeelname daalde sterker dan bij de niet-werkenden en de personen die onderwijs volgen. Ook bij de grote groep 20-49 jarigen en bij de laag opgeleiden geldt dat de intensiteit van het sporten, het lidmaatschap van sportverenigingen en de deelname aan competities en trainingen achterblijven bij jongeren en ook bij ouderen. Bij deze laatste groep stijgt met name de sportparticipatie.

Het SCP concludeert dat de bevindingen wijzen in de richting van zowel een ontsporting als versporting van de samenleving. Enerzijds groeit het aantal mensen dat sportief actief is en krijgt sport een steeds belangrijker rol in de samenleving, anderzijds onttrekt een groeiende groep sporters zich aan traditionele sportorganisaties en sportvormen: sport wordt steeds meer recreatie. Dit patroon van een vluchtige deelname is ook terug te vinden op het gebied van (amateur) kunst en cultuur.

Daarnaast kan worden gesteld dat sporters neigen naar sportvormen die hen minder aan vaste kaders bindt en dat de sportbeoefening minder voorspelbaar is geworden. Dit laatste verwijst naar het gegeven dat traditionele persoonskenmerken als sekse, leeftijd, opleidingsniveau en maatschappelijke positie minder in staat zijn om verschillen in het sporten te verklaren.

Trendbreuk

De verminderde tijdsbesteding aan sport en bewegen vormt een trendbreuk ten opzichte van eerdere jaren. De groei in de actieve sportdeelname van de jaren zeventig en tachtig is tot stilstand gekomen. Na een forse daling in het sporten in verenigingsverband sinds 1990 heeft de verenigingssport een pas

op de plaats gemaakt. De voornaamste reden voor deze ontwikkeling wordt gezocht in de toegenomen drukte van Nederlanders. Meer mensen verrichten betaalde arbeid, huishoudelijke arbeid, studeren al dan niet in combinatie met andere zorgtaken. Mensen hebben niet alleen relatief minder vrije tijd, maar voelen zich ook druk. Behalve aan sport en bewegen is ook de tijdsbesteding aan lezen en aan huiselijke sociale contacten teruggelopen. Nederlanders blijven daarentegen onverminderd veel televisie kijken. Daarnaast is het computergebruik nadrukkelijk toegenomen.

3.2. Landelijk sportbeleid

De ontwikkelingen op sportgebied zijn door de rijksoverheid vertaald in een aantal beleidskeuzes neergelegd in de nota "Wat sport beweegt" (1998). Een samenvatting van de belangrijkste beleidsthema's:

- Uitbouw van het traditionele sportaanbod naar een meer vraaggericht aanbod: meer faciliteiten voor ongebonden sporters.
- Sportverenigingen blijven de pijlers van de Nederlandse sport. Zij organiseren met een groot aantal vrijwilligers competitie, training en toernooien onder deskundige (bestuurs-) begeleiding.
- Breedtesportimpuls, beoogt de deelname substantieel te vergroten en kwalitatief te versterken. Jeugd, ouderen, mensen met een handicap en allochtonen worden benoemd als specifieke doelgroepen voor sportstimulering.
- Aandacht voor topsport, met als belangrijkste partner NOC*NSF en de daarbij aangesloten sportbonden.
- Sport stimuleert maatschappelijke participatie. Meer dan ooit tevoren is sport behalve een doel op zich tevens een middel om maatschappelijke doelstellingen te bereiken.
- Een plaats voor sport in de ruimtelijke ordening. Het maatschappelijke belang van sport moet ook in de ruimtelijke ordening tot uitdrukking komen: ruim baan voor sportevenementen en accommodaties in de directe leefomgeving. Dit beleidsvoornemen is opgenomen in de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.

Naast het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is een aantal landelijke organisaties die zich intensief bezighouden met sport. Wij noemen NOC*NSF (de overkoepelende organisatie van de Nederlandse sportbonden), Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG), het overkoepelende sportstimuleringsinstituut Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB), de NKS (belangenbehartiger van de Nederlandse breedtesport) en de landelijke Contactraad (LC).

3.3. Provinciaal sportbeleid

De provinciale overheid richt zich voornamelijk op organisaties die instellingen op lokaal niveau ondersteunen, bijvoorbeeld door deskundigheidsbevordering en kadertrainingen. In Noord-Brabant vervult de Stichting Sportservice Noord-Brabant een dergelijke steunfunctie. Vanuit haar vestigingsplaats Goirle behartigt deze stichting de belangen van de sport en sportbeoefenaars in de provincie en biedt hen ondersteuning, advies en voorlichting. Daarnaast initieert en stimuleert de stichting nieuwe ontwikkelingen.

Bijlage 2

Inventarisatie gemeentelijke sportaccommodaties en sportstimuleringsprojecten

Inventarisatie sportterreinen

- Sportpark Rusheuvel in Oss:
Voetbal: 4 voetbalvelden
Hockey: 4 kunstgras hockeyvelden
Tennis: 10 zandingestrooide kunstgras tennisbanen
Jeu de Boules: 24 jeu de boulesbanen
Atletiek: 1 kunststof atletiekbaan
Honk- en softbal: 1 gecombineerd honk- en softbalveld
Korfbal: 2 zandingstrooide kunstgrasvelden
Handbal: 1 handbalveld
- Sportcomplex De Neervelden in Oss
Voetbal: 2 voetbalvelden
- Sportcomplex De Rooyen in Oss:
Voetbal: 2 voetbalvelden
- Sportcomplex Hescheweg in Oss:
Voetbal: 5 voetbalvelden
- Sportcomplex Beethovengaarde in Oss:
Tennis: 8 zandingestrooide kunstgrasbanen
- Sportcomplex Bergsche Hoeve in Oss:
Voetbal: 3 voetbalvelden
- Sportcomplex Amstelhoeve in Oss:
Voetbal: 5 voetbalvelden
- Sportcomplex De Hulleheuf in Macharen:
Voetbal: 2 voetbalvelden
Tennisbanen: 3 zandingestrooide kunstgras tennisbanen
- Sportcomplex Den Heuvel in Megen:
Voetbal: 2 voetbalvelden
- Sportcomplex Elzenbos in Haren:
Voetbal: 2 voetbalvelden
Handbal: 1 handbalveld
- Sportcomplex De Koppelsteeg in Berghem:
Voetbal: 4 voetbalvelden
Handbal: 1 handbalveld
Tennis: 4 graveltennisbanen en 2 zandingestrooide kunstgras tennisbanen
- Sportpark Overlangel:
Voetbal: 1 voetbalveld
Korfbal: 1 korfbalveld
- Sportpark Den Ong in Ravenstein:
Voetbal: 2 voetbalvelden
- Sportpark LTC De Witte Raven in Ravenstein
Tennis: 4 gravel tennisbanen en 1 zandingestrooide kunstgras tennisbaan
- Sportpark Herpen:
Voetbal: 2 voetbalvelden
- Sportpark LTC VIP in Herpen;
Tennis: 3 gravel tennisbanen
- Sportpark Demen:
Voetbal: 2 voetbalvelden
Korfbal: 1 korfbalveld

Overdekte sportaccommodaties

1 therapielokaal
 7 gymnastieklokalen
 2 sportzalen
 4 sporthallen
 tennishal
 zwembad

Er is gekozen om sporthallen thema's te geven en derhalve de sporthallen extra te faciliteren voor bepaalde sporten:

- Sporthal Rusheuvel: Turnen, volleybal en korfbal
- Sporthal de Ruivert: Basketball en badminton
- Sporthal Mondriaan: Zaalvoetbal en handbal
- Sporthal Den Hoge Graaf: Korfbal en volleybal

Overzicht beschikbare velden per accommodatie

Accommodatie	Type	Netto opp.	Zalen	Adres	Plaats
Rusheuvel	Sporthal	52x24= 1248 m2	4	Rusheuvelstraat 5	Oss
De Ruivert	Sporthal	50x24= 1300 m2	4	De Ruivert 3	Oss
Mondriaan	Sporthal	44x24= 1056 m2	3	De Ruivert 3	Oss
Den Hoge Graaf	Sporthal	44x28= 1232 m2	3	Hoge Graaf 13	Ravenstein
Ussenstelt	Sportzaal	33x23= 736 m2	2	Looveltlaan 54	Oss
Berchplaets	Sportzaal	450 m2	2	Sportstraat 5	Berghem
Rusheuvel	Tennishal	82x38,5= 3157 m2	5	Rusheuvelstraat 5	Oss
Elzeneind	Gymzaal		1	Elzeneind 20	Oss
Gabriel	Gymzaal		1	G. v/d Veenstraat 22	Oss
Grindlaan	Gymzaal		1	Grindlaan 8	Oss
Hoefeind I + II	Gymzaal		2x1	Vlasakkers 5	Oss
Krakenburg	Gymzaal		1	Krakenburg 6	Oss
Ruwaard	Gymzaal		1	Troelstrastraat 17	Oss
Staring straat	Gymzaal		1	Gstraat 8	Oss
Verdistraat	Gymzaal		1	Verdistraat 79a	Oss
Golfbad Oss (Exploitatie door derde)	Golfslagbad Wedstrijdbad Instructiebad		1 1 1	Euterpelaan 1	Oss

Overzicht sportstimuleringsactiviteiten

Nr	Doelgroep	Projectnaam
1	Allochtone sport	Sport en allochtonen/Hadi Bakalim
2	Fifty-Fit/Ouderensport	GALM-sportproject Ussen II/Oss-Zuid
3	Idem	GALM-sportproject Megen, Haren, Macharen en Berghem
4	Idem	GALM-sportproject gemeente Ravenstein
5	Idem	GALM-Iustrum
6	Idem	Haalbaarheidsonderzoek SCALA/Aangepast GALM
7	Idem	Doorstroom senioren naar sportverenigingen
8	Idem	Organiseren van sportactiviteiten voor 50-plussers
9	Kader	(Vrijwillig) sportkader
10	Minder validen	G-voetbal
11	Idem	Rolstoelbasketbal
12	Idem	Rolstoeltennis
13	Scholen	Buitenschoolse opvang/Brede school
14	Idem	Interscolaire toernooien Voortgezet Onderwijs
15	Idem	Schoolsport kennismakingscursussen
16	Idem	Schoolsportolympiade
17	Idem	Schoolsport-toernooien Basis- & Speciaal Onderwijs
18	Idem	Schoolsport-toernooien Voortgezet Onderwijs
19	Idem	Schoolsport ZMLK
20	Idem	(Top)sport in het Voortgezet Onderwijs
21	Sportgala	Sportgala
22	Tennis	Tennisopleiding (Tennisschool)
23	Idem	Regionale Tennisopleiding
24	Idem	Bedrijfstennis
25	Wijksport	Skate(recreatie)project
26	Idem	Wijksport

Bijlage 3 Interactieve beleidsontwikkeling

Aanleiding

De gemeente Oss wil het sportbeleid samen met betrokkenen vormgeven. Door het doen van onderzoek en het voeren van gesprekken met sporters, sportkader en andere betrokkenen is meer inzicht verkregen in wat nuttig en nodig is voor de sport. Bovendien is zo draagvlak verworven voor het te voeren gemeentelijk beleid. Dit is op verschillende manieren gebeurd:

- Een klankbordgroep van personen uit de kring van sportverenigingen en de gemeentelijke organisatie heeft tijdens een aantal bijeenkomsten op persoonlijke titel gediscussieerd over wat van belang is voor de sport. Dit is uitgemond in een overzicht thema's en doelstellingen voor het te voeren sportbeleid. De verslagen van de klankbordgroepbijeenkomsten zijn toegevoegd aan bijlage 3.
- Met de doelgroepen jeugd en (jonge) allochtonen is in zogenoemde focusgroepen apart gesproken over wat zij terug willen zien in de gemeentelijke sportplannen en wat de gemeente zeker niet moet doen. Een bijeenkomst voor commerciële sportaanbieders is wegens gebrek aan belangstelling niet doorgegaan. De opzet en uitkomsten hiervan zijn toegevoegd aan bijlage 3.
- In een openbare discussieavond voor verenigingen, ongebonden sporters, sportaanbieders en andere belangstellenden is gesproken over welke beleidsmaatregelen op sportgebied genomen zouden moeten worden. Aan de hand van de thema's sportstimulering, verenigingsondersteuning en de relatie tussen topsport en breedtesport is een lijst met actiepunten samengesteld. De opzet en uitkomsten hiervan zijn toegevoegd aan bijlage 3.
- Een onderzoek naar het consumentengedrag met betrekking tot sport in de gemeente Oss. Door middel van een schriftelijke enquête onder de inwoners van Oss en interviews met een selectie van sportkader is het sportgedrag in beeld gebracht en zijn indicaties verkregen van wat er leeft op dit gebied leeft.
"Sportgedrag in-zicht; Een onderzoek naar het consumentengedrag met betrekking tot sport in de gemeente Oss", Joyce van Orsouw (mei 2003).

Klankbordgroep Sport gemeente Oss

Externe adviseurs

Dhr. H. van Vugt	VV Herpinia	Veldsport
Dhr. W. Abrahams	Turnoss;	Zaalsport
Dhr. H. Herberts	OZPC Arethusa	watersport
Mw. M. van Ooij (	Helios	tennisport
Bij de particuliere sportaanbieders kon geen deelnemer worden gevonden		

Interne adviseurs

Dhr. J. Vloet (sport)	Gemeentebedrijven Vastgoedbedrijf Vastgoedbeheer
Mw. H. van de Moosdijk (onderwijs)	Stadsbeleid Cultuur en Educatie
Dhr. K. Strzelczyk (maatschappelijke activering en zorg)	Stadsbeleid Zorg en Veiligheid
Dhr. J. van Oorscot (recreatie)	Stadsbeleid Ruimtelijke Ontwikkeling

wethouder H. Boerboom	Voorzitter
dhr. W. Mentink	Secretaris

Samenvatting besproken thema's

1. Sportinfrastructuur

- De vereniging als bindende organisatie

Gericht beleid voor ondersteuning verenigingen

Bijzondere aandacht voor kleine kernen

- Ongebonden sporter

Commerciële sportaanbieders voorzien in groot deel van behoeften.

Verenigingen stimuleren/ondersteunen bij het binnenhalen van niet op competitie gerichte sporter maar met behoud van verenigingsidentiteit.

Gemeente denkt mee over niet-commerciële sportvoorzieningen voor ongebonden sporter

- Accommodaties van goede kwaliteit en spreiding

Privatiseringsbeleid buitensportaccommodaties aanpassen: dwingerder toezicht op onderhoud

Separaat onderzoek naar behoeften binnensportverenigingen en scholen(gymonderwijs), dan beleid bepalen

- Tarief- en subsidiebeleid

Huidige tarievenstelsel van gelijke bijdrage per sporter voor gebruik accommodatie functioneert niet.

Er moet in combinatie met ander subsidiestelsel een ander model worden ontwikkeld. Daarbij kan gedacht worden aan vormen waarbij verenigingen worden gesubsidieerd op basis van

maatschappelijk 'bereik'

- Overleg tussen partners in de sport

Onderzoek draagvlak voor een sportadviesraad (kenmerken: onafhankelijk, deskundig, gevraagd en ongevraagd advies aan gemeente over sportbeleid)

Onderzoek draagvlak voor een sportgebruikersoverleg(gen) (kenmerken: belangenbehartiging gebruikers sportvoorzieningen over beleidsrelevante thema's)

Operationeel overleg op ambtelijk niveau

- Sportvrijwilliger

Ondersteun vrijwilligers maar maak hen niet afhankelijk van instellingen. Aansluiten bij vrijwilligersbeleid.

2. Stimuleren sportdeelname

- Doelgroepenbeleid

Huidige sportstimuleringsbeleid voortzetten.

Afstemming met nieuw subsidiebeleid

- Vraaggericht aanbod verenigingen

Verenigingen stimuleren/ondersteunen bij het binnenhalen van individualistische ingestelde sporter maar met behoud van verenigingsidentiteit.

3. Sport als maatschappelijk instrument

- Gezondheid
- Maatschappelijke activeringen sociale cohesie

Sport heeft een positieve invloed op de gezondheid en het welzijn van mensen. Sport is ook een potentieel sterk instrument om mensen te motiveren (opnieuw) aansluiting te zoeken met de maatschappij (bijvoorbeeld voor kwetsbare groepen jongeren, sociaal geïsoleerde ouderen en allochtone inwoners). De gemeente Oss voert een actief sportstimuleringsbeleid gericht op diverse doelgroepen. Het gemeentelijk beleid is actief op dit vlak en ontwikkelt zich zelfstandig.

4. Breedtesport, topsport en sportondernemer

De gemeente richt zich op breedtesport, topsport is de verantwoordelijkheid van bonden, sporters, ouders, verenigingen en bedrijfsleven.

De gemeente moet geen actief (amateur)topsportbeleid ontwikkelen, behalve uit oogpunt van stadspromotie/evenementenbeleid

De gemeentelijke doelstelling voor de breedtesport kan als volgt luiden:

Het van gemeentewege creëren van goede voorwaarden voor sportbeoefening waardoor participatie, betrokkenheid en verantwoordelijkheid van bewoners(organisaties), sportverenigingen e.d. toenemen en nieuwe initiatieven tot bloei komen.

Bovengenoemde definitie wordt vergezeld van enkele randvoorwaarden:

- ✓ Gemeentelijke (financiële) ondersteuning is bedoeld voor maatschappelijk wenselijke

sportactiviteiten en -voorzieningen die zonder deze ondersteuning niet of zeer moeilijk tot stand komen.

- ✓ Nut en noodzaak van gemeentelijke investeringen op sportgebied worden integraal afgewogen binnen de gemeentebegroting.
- ✓ Om voor structurele subsidie in aanmerking te komen moet een vereniging zijn aangesloten bij het NOC*NSF of landelijke sportbond.
- ✓ Een vereniging moet levensvatbaar zijn, wil zij in aanmerking kunnen komen voor financiële steun in het kader van breedtesport (levensvatbaarheid is onder andere afhankelijk van het huidige bereik en het geschatte toekomstige bereik onder inwoners).

Focusgroepen

Om inzicht te krijgen in wensen en behoeften van Ossenaars ten aanzien van sport- en bewegingsactiviteiten is gekozen voor het houden van een aantal interviews met focusgroepen (selectief samengestelde groepen van maximaal 6-8 personen).

Samenstelling groepen:

- Groep 1) Commerciële sportaanbieders die vooral ook de ongebonden sporters vertegenwoordigen
- Groep 2) Jongeren in de leeftijd van 14-17 jaar, m/v, gemengde etnische herkomst, afkomstig uit stad en kernen

Programma groep 1 commerciële sportaanbieders

Naam bijeenkomst: "Expertmeeting (commerciële) sport"

Toelichting

Bijeenkomst met commerciële sportaanbieders in de gemeente Oss. We gaan ervan uit dat deze sportaanbieders het belang van een (deel van) de ongebonden sporters kunnen vertegenwoordigen en van daaruit de invloed van beleidsmaatregelen kunnen voorzien.

Doel

- Veel informatie genereren en deels toetsen met ideeën in concept nota
- Helderheid over mogelijke rol commerciële aanbieders t.a.v. sportbeleid; sportstimulering

De bijeenkomst met commerciële sportaanbieders is niet doorgegaan wegens gebrek aan belangstelling.

Focusgroep jongeren:

Toelichting

Bijeenkomst met veelzijdig samengestelde groep jongeren van 12 tot 17 jaar uit de gemeente Oss in het kader van het inventariseren van sportdeelname, wensen en behoeften.

Doel:

- Veel informatie genereren en wensen uit de tenen trekken....
- Wat adviseren jongeren de gemeente om te doen?

Advies:

Wat moet de gemeente zeker doen om het sporten te stimuleren:

Activiteiten

- Sportdag organiseren op groot complex voor jeugd en ouderen. Hier veel sportclinics om kennis te maken met de vele sporten die er zijn en afsluitend een groot feest organiseren.
- Leuke dagen organiseren om de kinderen aan te sporen te gaan sporten en meer open dagen.
- Sportdag met verschillende sporten tussen de scholen. Alle v.o.-scholen moeten verplicht meedoen
- Schoolsport ook op het voortgezet onderwijs introduceren.
- Betere gymlessen op school.
- De leeftijd voor deelname aan schoolsport verlagen, de inschrijfkosten verlagen en de deelname mogelijkheden vergroten.
- Meer voorlichting op school over EHBO en voorkomen van sportblessures.
- Voorlichting over wat gemeente doet voor de sport.
- Meer luisteren naar de kinderen.
- Meer reclame maken voor sport door bij alle verenigingen open dagen te organiseren en gratis proeflessen aan te bieden.
- Openbare sportprojecten voor hangjeugd organiseren, bijvoorbeeld zaalvoetbal of basketball.

Faciliteiten

- Betere sportfaciliteiten bouwen. Het wordt dan aantrekkelijker om te gaan sporten.
- Meer sporten krijgen in Ravenstein want daar zijn maar drie grote sporten (volleybal, voetbal en tennis).
- Meer multifunctionele sportcomplexen zoals sportpark Rusheuvel.
- Een nieuwe hockeyclub aantrekken.
- Skatepark aanleggen.
- Meer voetbal- en basketballpleintjes aanleggen. Deze moeten goed worden omheind om de ballen binnen en de honden buiten te houden.

Wat moet de gemeente zeker niet doen:

- MHC Oss weghalen van het sportpark.
- Mensen in fitnesscentra laten trainen, want sporten in de buitenlucht is veel gezonder.

Discussieavond voor verenigingen, sporters, sportaanbieders en andere belangstellenden

Doel

De discussieavond is een brede inspraakavond die door bureau SportsScan in opdracht van de gemeente Oss is georganiseerd. Kernwoorden van de avond: plezierig en relevant. Het halen en brengen van informatie moet hand in hand gaan.

Toelichting

Bij de uitnodiging aan betrokkenen is een inschrijfformulier gevoegd met daarop een aantal stellingen waarop men op voorhand heeft kunnen reageren ("flitsonderzoek"). De resultaten van dit flitsonderzoek zijn op de avond kort gepresenteerd als een soort van begin-situatie. Hierna is een inleiding gehouden over "Trends in Nederland Sportland". Daarna hebben de aanwezigen kunnen kiezen uit twee van drie workshops. Ter afsluiting hebben de deelnemers hun voorkeuren aangegeven voor de uit te voeren beleidsmaatregelen.

De workshops handelen rond de thema's:

- 1) Sportstimulering (welke doelgroepen verdienen meer aandacht; relatie met stimuleren van sportdeelname en het onderzoek sportgedrag),
- 2) Verenigingsondersteuning (op welke manier kunnen verenigingen antwoord krijgen op hulpvragen; relatie met sportinfrastructuur in de gemeente),
- 3) Relatie topsport, breedtesport (op welke manier kunnen topsport en breedtesport optimaal samenwerken).

Verslag

Trends in Sportland "Kiezen tussen traditie en ambitie"

Profiel verenigingskader

- U bent tussen de 36-55 jaar oud
- U bent al zeven jaren bestuurder
- U bent een man (75% kans)
- U bent voorzitter
- U bent portefeuillehouder onderhoud/beheer
- U bent een vrouw (25% kans)
- U bent secretaris
- Penningmeester

Bronnen

- Rapportage Sport 2003
- Verenigingsmonitor 2002
- Sportbonden 2010
- Ervaring binnen verschillende gemeenten en sportbonden
- Ervaring als verenigingsbestuurder

Algemene sporttrends

- “Versporting van de samenleving”, hoge sportparticipatie
- “Ontsporting van de sport”, diversiteit is groot
- Vermaatschappelijking van de sport
- Sporter stelt steeds hogere eisen aan het sportaanbod
- Kwaliteitsbeleid ook in de sport
- Multifunctionele accommodaties
- Veelheid aan type sportverenigingen

Bewust en/of onbewust beleid

- 53% in bezit van beleidsplan
  - Financiën (24%, 3e knelpunt)
  - Kader (80%, 1e knelpunt)
  - Sporttechnische zaken
  - Ledenwerving en behoud (58%, 2e knelpunt)
- Moeten verenigingen investeren in het formuleren van een eigen beleid?
- Voorbeeld
  - Korfbalvereniging Oost-Arnhem gebruikt haar beleidsplan om ambities te realiseren*

Klanten en/of leden

- 52% ledentoeename(+4), 37% een afname
- 32% organiseert geen klant-activiteiten
- 40% doet aan ledenwerving
- Veronderstelt een klantgerichte benadering eveneens een ander sportaanbod?
- Voorbeeld
  - Omni vereniging Kampong uit Utrecht hanteert verschillende contributies, o.a. één voor actieve leden en één voor consumenten/klanten*

Betaald en/of vrijwillig kader

- 45% heeft tekort aan vrijwilligers
- 50% "betaalt" kader (m.n. sporttechnisch)
- 41% via een vrijwilligersvergoeding
- 22% via salaris
- Is professionalisering het antwoord of een reactie op het vrijwilligerstekort?
- Voorbeeld
15 verenigingsmanagers actief in sportverenigingen (o.a. Kampong, Tubanters)

Intern en/of extern gericht

- Samenwerking met andere verenigingen
- Samenwerking met scholen
- Samenwerking met buurt en welzijnswerk
- Moet de gemeente bemiddelen om organisaties bij elkaar brengen?
- Voorbeeld
Basketballvereniging Rotterdam werkt samen met andere verenigingen, welzijnsorganisatie en scholen binnen de sportieve driehoek

Breedte- en/of topsport

- 65% wil graag beide zijn (lees: prestatie!)
- De topsport is afhankelijk van de breedtesport.
- Is de invloed van topsport op de breedtesport geen illusie?
- Voorbeeld
Turnvereniging de Hazekamp uit Nijmegen kiest voor twee sporenbeleid, beide op "top"niveau

Huurder en/of exploitant van sportaccommodatie

- 43% heeft eigen accommodatie
- Opbrengsten afwegen tegen risico's (o.a. OZB, legionella)
- Moet de privatiseren van accommodaties worden afgebouwd?
- Voorbeeld
Korfbalvereniging ASVD te Dronten bouwt en exploiteert eigen sporthal

Kostprijs en/of marktprijs

- Gemiddeld € 97(senior), € 70(12-18 jaar), € 58(< 12 jaar)
- 30% heeft negatief saldo!
- Wat mag de kwaliteit van het sportaanbod kosten?
- Voorbeeld
Volleybalvereniging Flamingo's uit Cuijk verhoogt bewust de contributie voor gekwalificeerd en betaald kader.

Faciliterend en/of sturend beleid

- *Gemeente stelt duidelijke en haalbare doelen*
- *Gemeente kiest bewust voor verzelfstandigen of zelf doen*
- *Wordt het niet eens tijd dat de gemeente subsidies inzet als sturingsinstrument?*
- *Voorbeeld*
Gemeente Enschede stuurt met financiële middelen om sportparticipatie te verhogen

Sectoraal en/of integraal beleid

- *Integrale aanpak en exploitatie van voorzieningen door gemeente*
- *Integraal subsidieoverzicht van de gemeente*
- *Wordt het niet eens tijd dat andere sectoren meebetalen aan de effecten van sport?*
- *Voorbeeld*
Gemeente Utrecht ondersteunt de sportieve driehoek door middel van integrale aanpak

Uitslag flitsonderzoek

Stelling 1)

De gemeente Oss dient zich meer in te spannen voor de ongebonden sporter. Dit kan ook zonder sportverenigingen.

- Mee eens   9
  - Geen mening   4
  - Mee oneens   8
- Voor sporters meer mogelijkheden via een vereniging.
- Ongebonden sporters groot onder 55+. Bij gezonde vrijetijdsbesteding is steun noodzakelijk.

Stelling 2)

Veel Ossenaars doen momenteel aan sport. De huidige sportstimuleringsactiviteiten kunnen worden afgebouwd.

- Mee eens   1
  - Geen mening   1
  - Mee oneens   11
- Sportstimulering moet blijven vooral bij een terugval in de economie
- Sporten moet veranderd worden in bewegen. Het stimuleren van wandelroutes, bospaden en fietsroutes

Stelling 3)

Verenigingen worden door de gemeente Oss dusdanig ondersteund dat zij goed kunnen functioneren.

- Mee eens 1
  - Geen mening 5
  - Mee oneens 7
- Ondersteuning is van groot belang en hoeft niet altijd een financiële bijdrage in te houden
- Merken weinig van ondersteuning. Alleen kleine bijdrage jeugdleden.

Wat is het beste dat de gemeente Oss in de afgelopen drie jaar voor de sport heeft gedaan?

- Realisering van sportcomplex Rusheuvel
- Steunpunt vrijwilligersbeleid
- Het introduceren van sporten aan basisscholen via schoolsport

Wat is het slechtste dat de gemeente Oss in de afgelopen drie jaar voor de sport heeft gedaan?

- Te veel geld naar de BVO Top
- Onbekend zijn met alle verenigingen

Voorkeuren aanwezig discussieavond beleidsmaatregelen

Actie	Omschrijving	Score
1	Informatie en een sportloket met hoofd en handjes	47
2	Voortzetting projecten in het kader van de breedtesportimpuls (sportstimuleringsprojecten schoolsport, GALM e.a.)	30
3	Extra zwembad voor verenigingsgebruik binnen twee jaar	23
4	Kleinschalige sportvoorzieningen in de wijk	21
5	Ondersteuning van verenigingen met topsportambities	15
6	Onafhankelijke commissie die de gemeente adviseert ten aanzien van sportbeleid	11
7	Intensiveringprojecten voor ongebonden sporters	10
8	Grotere toezichthoudende rol gemeente bij het beheer van sportaccommodaties die zijn gebouwd met gemeenschapsgeld	8
9	Gebruik van topsporters bij sportstimuleringsprojecten	8

Aanwezige organisaties discussieavond sport

Organisatie	Woonplaats
SBV Haren	Haren
Golfclub Maeslant Oss	Heesch
V.V. Herpinia	Herpen
TTV Herpen	Herpen
BC Oost-Brabant	Macharen
V.V. Ulysses	Megen
Stichting Golfpark Oss	Oss
Trim en tourclub Oss	Oss
Danscentrum Zwijzen	Oss
OZPC Arethusa	Oss
BC Carré	Oss
Mixed Hockey Club Oss	Oss
Maaslandse Kanovereniging	Oss
De Osse Watervrienden	Oss
BC Level	Oss
Bridgeclub Schoppenboer	Oss
Bridgeclub Habrico	Oss
VVD afdeling Oss	Oss
TRIOSS	Oss
Groen Links afdeling Oss	Oss
Reddingsbrigade Oss	Oss
Schermer. Zaal Verwijlen	Oss
Stichting Sport Overdag	Oss
Korfbalvereniging DOT	Oss
TTV Return	Oss
Gemeente Oss	Oss
Korfbalvereniging TOG	Overlangel
OKSV	Overlangel
V.V. Ravenstein	Ravenstein